

27.5.2011

YMPÄRISTÖMINISTERIÖLLE

Lausunto Ampumaratojen ympäristölupaoppaasta, luonnos 12.4.2011

Reserviläisurheiluliitto (RESUL), Reserviläisliitto (RES) ja Suomen Reserviupseeriliitto (RUL), jäljempänä yhteisesti ("reserviläisjärjestöt") kiittävät mahdollisuudesta antaa lausunto ampumaratojen ympäristölupaoppaan luonnoksesta ja esittävät kunnioittavasti seuraavat huomautukset:

Yleisiä huomioita:

On hyvä, että kirjavaksi osoittautunutta lupa- ja lupaehtokäytäntöä yhtenäistetään. Tämä osaltaan vähentää myös lupapäätöksistä aiheutuvien valitusten kuormitusta hallintotuomioistuimissa.

Koska kyseessä on ohje, se ei muuta lakeja, asetuksia tai hallinnollisia päätöksiä. Tästä syystä on ohjeessa myös syytä välttää sellaista muotoilua, joka on luonteeltaan normatiivista. Tältä osin luonnos on valtaosin onnistunut. Kuitenkin esim. sivun 8 ensimmäisessä kappaleessa yksityisiä ammutapaikkoja, ns. tarkkuutuspaikkoja koskevassa kohdassa heti sivun alussa mainittu "metsästystä ja sen ohella ampumaurheilua harrastavat..." voi antaa sen kuvan, ettei tuo mahdollisuus koskisi reserviläisammuntaa. Kuitenkin sama oikeus kohdistaa aseita koskee kaikkia luvallisia ampujia, myös vain reserviläisammunnan harjoittajia. Tällaiset lausumat tulee selkeyttää.

Olemassa olevien ampumaratojen osalta jälkikäteen asetettava ympäristöluvan vaatimus ei saa tulla säännönmukaiseksi toimintatavaksi. Ainoastaan yksilöidystä perustelluista syistä tämä voisi olla mahdollista. Tällainen syy voisi esim. olla paikallisen vesihuollollisesti merkityksellisen pohjavesialueen läheisyys, mikäli ampumaradan raskasmetallikuormitus nousisi kasvavan käytön tai muun muuttuneen olosuhteen myötä. Esimerkiksi uuden asuinalueen kaavoittaminen olemassa olevan ampumaradan melualueelle ei saa johtaa ampumarataa koskeviin rajoituksiin.

Reserviläisten ampumatoiminnassa on erityinen tarve koko maan kattavalle ampumarataverkostolle. Erityisesti reserviläisten kivääriammuntoja varten tarvitaan myös riittävästi 150 ja 300 metrin ampumaratoja, sovelletun ammunnan ratoja sekä erilaisista asekäsittely- ja toimintaratoja. Laajasta paikallisverkostosta johtuen ratoja tulee olla riittävästi eri puolilla maata eivätkä ympäristövaatimusten aiheuttamat taloudelliset rasitteet saa muodostua tosiasiallisiksi esteiksi ylläpitää ratoja.

Teksti on kauttaaltaan vielä keskeneräistä ja sen suhteen on tehtävä kielenhuoltoa. Ohjeen alkuun on lisäksi syytä ottaa määritelmät kaikista käytetyistä erityisistä termeistä. Nyt esim. "BAT-velvoite" mainitaan ensimmäisen kerran sivulla 32, mutta tämä termi selostetaan vasta sivulla 36.

Oppaan lopussa esitetyt suositukset ovat suurelta osin onnistuneet, mutta osin niitä on syytä muuttaa. Esitämme seuraavat yksityiskohtia koskevat huomiot:

27.5.2011

Huomiot ja muutosesitykset

(Suosituksen kohdat 1 ja 7)

Raportissa suositellaan ampumaratojen jakamista toiminnallisien perusteiden eri luokkiin. Vähemmän käytössä olevilta ampumaradoilta ei vaadittaisi ympäristölupaa, vaan ratojen rakentaminen ja käyttö perustuisi normiohjaukseen tai ilmoitusmenettelyyn.

Reserviläisjärjestöt pitävät tätä ajatusta kannatettavana edellyttäen, ettei normiohjauksessa vaadita pientenkin ampumaratojen perustajilta sellaista asiantuntemusta, jota pienen harrastajajoukon keskuudesta on vaikea löytää tai sellaisia toimenpiteitä, jotka vähäiselle käyttäjäjoukolle ovat taloudellisesti mahdottomia. Reserviläisjärjestöillä on tarve nimenomaan kaikille harrastajille kohtuullisen matkan päässä sijaitseville radoille, joilla pienimuotoinen harjoitustoiminta on mahdollista.

(Suositusten kohta 4)

Tämä kohta näin esitetyssä muodossaan antaa ymmärtää ohjeen kirjatuksi tavoitteeksi merkittävästi vähentää nykyisiä ampumaratoja ja -paikkoja. Tällaista tavoitetta näkemyksemme mukaan ei voi asettaa ainakaan täytäntöönpanoluontoisella ministeriön ohjeella, koska kyseessä on lainsäädäntötoimia edellyttävä poliittinen, parlamentaarista valmistelua edellyttävä linjaus.

Reserviläisjärjestöjen eräs tavoite on, että myös ampumapaikkojen osalta harrastajilla olisi mahdollisuus harjoitteluun kohtuullisen matkan päässä asuinpaikaltaan. Erityisesti pienten paikallisten järjestöjen kannalta on kohtuutonta, jos harjoitukseen on aina lähdettävä pitkän matkan päähän.

Ampumarataverkoston kehitystä ei voi ajatella niin yksipuolisesti, että ajatellaan vain kansainvälisten kilpailujen vaatimukset täyttävien harvojen ratojen verkostoa ja että niiden ja PV:n ampumaratojen lisäksi olisi vain vaatimattomia ”tarkkuutuspaikkoja, pieniä harjoitusalueita ja satunnaisia kilpailupaikkoja”.

Ohjeluonnoksessa mainittu puolustusvoimien ja urheiluampujien ratojen yhteiskäyttö ja kehittäminen monipuolisiksi ampumaurheilukeskuksiksi ei saa johtaa siihen, että PV:n jo entisestään kovassa käytössä oleville rata-alueille alettaisiin suunnitella ja rakentaa puolustusvalmiuden ylläpitämisen kannalta tarpeettomia ratatyyppisiä, kuten haulikon lentoonammuntaratoja sekä 50 m pienoiskivääriratoja. Tällaisia resursseja ei rata-alueilla tällä hetkellä ole, eivätkä ne ole tarpeen reserviläisjärjestöjen ampumalajeissa. Kehittäminen tulee suunnata varsinaisen maanpuolustustoiminnan kannalta tärkeisiin 150 ja 300 m kivääriratoihin sekä erilaisiin aseksittely- ja toimintaratoihin.

Nykyinen puolustusvoimien harjoitustoimintaan optimoitu ratainfrastruktuuri on reserviläisjärjestöjen kannalta hyvin toimivaa. Reserviläisjärjestöt eivät näe tarvetta muuttaa PV:n ratarakennetta enemmän kansainvälisen ampumaurheilun haulikko-, pienoiskivääri, pienoispistooli ja ilma-aselajeja palveleviksi, vaan rata-alueilla tulee edelleen painottaa niiden soveltuvuutta palvelusasekaliipereilla ampumiseen.

PV:n ratoja kehitettäessä tulee PV:n oman toiminnan jälkeen etusijalle asettaa reserviläisten ampumataidon ylläpitämisen kannalta tärkeät reserviläisorganisaatioiden harjoitusmahdollisuudet samoilla kaliipereilla, joita myös PV käyttää ja vasta sen jälkeen muu mahdollinen urheiluammunta ja kilpailutoiminta.

27.5.2011

Muutetaan suosituksen kohta 8.c kohta kuuluvaksi näin: ”Tärkeillä ja muilla vedenhankintaan soveltuvilla pohjavesialueilla uuden luvan myöntäminen edellyttää tehokkaita suojaus- ja seurantatoimia, joilla pilaantuminen varmuudella kyetään ehkäisemään.” Se antaa kuvan, että radat voitaisiin kieltää jopa systemaattisesti pohjavesialueilla.

Reserviläisjärjestöt ovat vakuuttuneita, että nykytekniikalla ampumaratarakenteet voidaan tehdä sellaisiksi, ettei pohjaveden pilaantumisen vaaraa ole ja katsovat, että raportissa pitäisi pikemmin keskittyä pohjavesialueella tarvittavan saastumista ehkäisevän teknologian korostamiseen kuin rakentamiskieltoon.

AMPY raportissa on annettu esimerkkejä ympäristölupien ehdoista erilaisia ja eri alueilla sijaitsevia ampumaratoja varten, joilla ilmeisesti pyritään helpottamaan ympäristöluvista annettujen ehtojen ymmärtämistä. Jotkut nykyisistä esimerkeistä ovat kuitenkin abstraktilla tasolla ja vaikeaselkoisia. Reserviläisjärjestöt esittävät, että esimerkeiksi valittaisiin selkeitä helposti ymmärrettäviä ja perusteltavissa olevia ehtoja.

Suosituksen kohta 8.d

”Vanhojen ympäristönsuojelullisesti vaikeilla alueilla sijaitsevien toimintaansa jatkavien ampumaratojen ympäristöluvut tulisi asettaa määräaikaiseksi, jotta voidaan tehokkaasti seurata ympäristön tilan kehittymistä ja tarvittaessa luopua ympäristölle vaarallisesta toiminnasta pilaantumiselle herkillä alueella.”

Reserviläisjärjestöt pitävät tällaista lähtökohtaa erityisen ongelmallisena, vaikkakin tavoitteet ovat ymmärrettäviä. Ongelma muodostuu siitä, että vanhojen ratojen ympäristönsuojelullisten vaatimusten edellyttämät perusparannustoimenpiteet ovat usein varsin kalliita. Merkittävien rakennusinvestointien kuoletusaika on näin ollen pitkä. Perusparannustoimet eivät saa olla ylimitoitettuja kunkin radan käyttömäärään eikä jälkikäteisiä lisävaatimuksia tulisi asettaa, elleivät käyttömäärät ole nousseet merkittävästi.

Reserviläisjärjestöt esittävät edellä esitettyyn viitaten, että koko AMPY-raportin osalta luovutaan määräaikaisuus-ajatuksesta ja siten myös määräaikaisista luvista. Tällä mahdollistettaisiin pitkäjänteinen ratojen kehittämissuunnittelu ja rakennusinvestointien tekeminen, koska ratojen pitäjät voisivat luottaa toiminnan jatkumiseen edellytyksellä, että lupaehdot ja voimassa olevaa lainsäädäntöä noudatetaan. Radat rakennetaan ja kunnostetaan talkoovoimin aktiiviharrastajia varten. On kohtuutonta ja epämotivoivaa, jos jo rakentamisvaiheessa on tiedossa, että kohde joudutaan kuitenkin purkamaan.

Ampumaradan alueella olevat ammuntaan, melun torjuntaan ja luotien ja haulien pysäyttämiseen ja keruuseen tarkoitetut järjestelmät ovat laitoksen rakenteita eivätkä ympäristönsuojelullaista tarkoitettua maaperää. Reserviläisjärjestöt esittävät, että yllä kuvattu näkemys kirjataan selkeästi raporttiin, jolloin mm lyijyn talteenoton osalta voidaan noudattaa kansanvälistä käytäntöä ja vältetään nykyinen varsin kirjava tulkinta em. asian osalta.

Reserviläisjärjestöt kannattavat hanketta ampumamelun ohjearvojen uudelleen tarkastelusta ja toivovat voivansa antaa asiantuntemuksensa käynnistettävän hankkeen käyttöön. Ohjeiksi valittavien melua kuvaavien suureiden tulisi mitata nykyisiä paremmin ampumamelun erityispiirteitä. Liikenteen ja ampumamelun yhteisvaikutus ei aina anna oikeata kuvaa, koska liikenteen melu on jatkuvaa ja ampumamelu hyvin rajallista. Esim. lentokentän läheisyydessä olevien ratojen osalta kokonaismelumäärästä johtuvat

27.5.2011

rajoitukset ampumaradalle ovat kohtuuttomia. Päätettävien ohjearvojen tulisi määritellä kuvaamaan ihmisten häiriintymisen potentiaalia vuorokauden ja viikonpäivien eri aikoina vain ampumamelun osalta. Reserviläisjärjestöt myös katsovat, että nykyohjeistuksen voimassa ollen ohjearvoja tulkitaan tarpeettoman usein raja-arvoiksi ja siten vaikeutetaan ammunnan harrastusta tarpeettomin tiukoin lupaehtoin.

AMPY ryhmän työn loppuvaiheessa keskusteltiin ilmeisesti myös ampumaratojen lopettamiseen liittyvien ns. entistämiskustannusten kattamisesta. Reserviläisjärjestöt esittävät, että AMPY raporttiin lisättäisiin suositus, että ennallistamistoimenpiteiden toteuttamiskeinoja ja vaatimuksia sekä niistä aiheutuvien kustannusten valtakunnallista resurssointia ryhdyttäisiin selvittämään. Eräs mahdollisuus olisi esittää jatkotehtävä niin AMPY-ryhmälle (rahoitusmalli) kuin BAT-ryhmälle ("ennallistamis-BAT").

Reserviläisurheiluliitto ry.

Suomen Reserviupseeriliitto ry.

Reserviläisliitto ry.